

Tjörns naturskyddsförening

Verksamhetsberättelse för 2018

Föreningen har under året haft totalt 465 medlemmar (när man räknar med de 195 som har familjemedlemskap), ungefär samma som förra året. TNF utgör en krets av Svenska Naturskyddsföreningen, som sammanlagt hade cirka 229 000 medlemmar.

Styrelsen har under verksamhetsåret 2018 bestått av 11 styrelseledamöter som har träffats 11 gånger på ordinarie styrelsemöten och sen i mindre arbetsgrupper däremellan. Deras verksamhet redovisas nedan.

Föreningens aktiviteter har även under det gångna året fått visst utrymme i massmedia, vilket gett tillfälle att visa på den bredd av aktiviteter som finns inom föreningen, främst beträffande naturvårdsinsatser i olika naturområden på Tjörn, särskilt vid Björnshuvudet där vi under året kunnat se mycket positiva resultat av den restaurering som genomförts av TNFs medlemmar, med hjälp av lokala krafter.

Slätter på gården Änga Härön. Foto: Karin Haby

Tjörns naturskyddsförening har fem arbetsgrupper som arbetar med olika verksamhetsområden: programgruppen, skogsgruppen, ängs- och hagmarksgruppen, fågelgruppen och plangruppen.

Programgruppen

Programgruppen är en arbetsgrupp som planerar och sammanställer kretsens program och aktiviteter. Gruppen utformar också programbladet för 2018 som skickas till alla medlemmar. Programgruppen har under 2018 planerat och genomfört följande aktiviteter:

I mars månad hade vi traditionsenligt vårt årsmöte på Billströmska folkhögskolan där fotograf Kent-Åke Gustavsson visade bilder från den vilda naturen på Svalbard.

Nytt för året var samarbetet med Nordiska Akvarellmuseet – *Konsten och naturen*. I maj hade vi geologisk vandring där geolog Karl-Inge Åhäll guidade oss bland bergen i Södra hamnen och i augusti en botanisk vandring i bergen runt museet – bägge välbesökta aktiviteter trots opålitligt väder.

Under sommaren hade vi en exkursion till Sannemyren för att lära oss mer om trollsländor. Vi arrangerade också en fotokurs på Säbygården med temat "fotografera naturen".

Inför valet hade vi i augusti en politikerutfrågning: *Var står Tjörns politiker i lokala miljöfrågor?* Samtalsledare var Mats-Ola Larsson. Kvällen lockade många åhörare.

I oktober fick vi prova på *naturens läkande kraft* med utomhuspedagogen Manne Rytman på Säbygården.

Som vanligt deltog vi även på *Iverdagen* och *Skördemarknaden*, bägge på Sundsby säteri och i samarbete med Orust och Stenungsunds lokalavdelningar.

Naturskyddsföreningen fanns också representerad på två teaterföreställningar på Billströmska folkhögskolan i Riksteaterns regi - *Slutet enligt Rut* och *Polarfararna*. Föreställningarna är en del av Riksteaterns konstnärliga initiativ med fokus på miljön,

Naturskyddsföreningens utmärkelse *Årets Naturvårdare på Tjörn* delades ut till Anita Allendes som högst välförtjänt utsetts till 2017 års pristagare med motiveringen: "*Anita har använt sin djupa kunskap om biologi och miljö i sitt outtröttliga och betydelsefulla arbete med naturvård på Tjörn. Hon har inspirerat sina medmänniskor till att värna om Tjörns unika natur och att det går att göra skillnad.*"

Naturvård på Björshuvudet. Foto: Karin Haby

Skogsgruppen

Skogsgruppen har under 2018 fått dra ner på takten på arbetet på grund av medlemmarnas privata förehavanden. Det har dock hunnits med enstaka utflykter till avverkningsanmälda skogsområden i exempelvis Surdal, Röra och Hoga. Vi skrev också till Skogsstyrelsen angående en planerad avverkning vid Stordalsdammen, i Tjörns största sammanhängande skogsområde, och vädjade om försiktighet kring våtmarken och att spara fallna döda träd och större lövträd. Dammen är viktig för groddjur och insekter. En förändrad hydrologi skulle vara mycket negativ för dessa organismgrupper. På satellitbilder går att se hur avverkningen ägt rum och att döma av detta har man lämnat en fin skyddszon på cirka 25 meter mot vattnet.

Ängs- och hagmarksgruppen

Fyra planerade röjningar på Björshuvudet blev istället tre, men det kompensades i gengäld med att Said ledde en liten grupp pensionärer som några tisdagar under november– december arbetade där. Vid nyår var området lika fint röjt som tidigare år.

2018 var inget lätt år för floran, inget regn på hela sommaren men soligt och varmt. Detta fick också till följd att våra speciella skyddslingar gentianorna inte alls blommade i år.

Även den årliga strandstädningen i Brevikskilereservatet fick ställas in eftersom den måste ske innan tillträdesförbudet träder i kraft den 1 april och vid den tidpunkten var marken snötäckt och all plast fastfusen.

Föreningen Bohusläns flora delar årligen ut Mångfaldspriset som i år gick till Uno Holmberg för arbetet med gården Änga på Härön. TNF fick i uppdrag att anordna prisutdelningen som gick av stapeln i mitten av mars i Akvarellmuseets samlingshall. Programmet hade musikframträdande av Knut & Maria, bildvisning och föredrag av Ingemar Jonasson och Eva-Stina Blomberg från Bohusläns Flora höll tal och överlämnade priset. Uno fick möjlighet att berätta hur hans intresse för Härön väckts. Det blev en fin ceremoni med en stor publik.

Naturskyddsföreningen ordnade en kurs i lieslåtter i mitten av juli. Många av föreningens äldre män orkar inte delta i slåtter längre men det är viktigt att den gamla konsten hålls vid liv. 11 personer fick tillfälle att delta i denna exklusiva kurs som leddes av Mats Rosenberg, en verklig auktoritet på området och bekostades av Lennart Söderbergs minnesfond.

Första helgen i augusti var det dags för den årliga slåttern på Härön och som vanligt denna sommar strålade solen från en klarblå himmel. Ovanligt många hade mött upp och arbetet gick lätt undan. Efter arbetet bjöds deltagarna som vanligt på familjen Holmbergs goda matjessill med gårdens nyskördade potatis. I skuggan under äppelträden njöt totalt cirka 40 gäster av den goda maten samtidigt som de underhölls av trubaduren Axel Falk.

Paus i slåttern på gården Änga, Härön. Foto: Karin Haby

Första helgen i augusti var det dags för den årliga slåttern på Härön och som vanligt denna sommar strålade solen från en klarblå himmel. Ovanligt många hade mött upp och arbetet gick lätt undan. Efter arbetet bjöds deltagarna som vanligt på familjen Holmbergs goda matjessill med gårdens nyskördade potatis. I skuggan under äppelträden njöt totalt cirka 40 gäster av den goda maten samtidigt som de underhölls av trubaduren Axel Falk.

Orkidéer på Härön. Foto: Maria Johannessen

Fågelgruppen

Under 2018 har gruppen haft ett 10-tal aktiva medlemmar.

Söndagen 14 januari guidade Per Undeland vinterns örnskådning vid vattnen runt Mjörn. Tre havsörnar och många sjöfåglar sågs av de 37 nöjda deltagarna, varav 15 kvinnor.

”Vinterfåglar inpå Knuten” den 27 januari uppmärksammades på Märkestens kvarn genom att flera medlemmar hjälpte besökare med tips om fågelmatning och fågelböcker. Totalt rapporterades från 58 fågelmatningar på Tjörn.

Fågelvandringar vid Breviks kile alla onsdagskvällar under perioden 4 april – 23 maj. Totalt under de åtta kvällarna 45 deltagare, varav 17 kvinnor. En jorduggla sträckte rakt över deltagarna den 23 maj, vilket utgjorde en ny art för området!

Söndag 27 maj guidade Per Undeland bland vårfåglarna vid Sundsby. Områdets klenod skogsduvan hördes och sågs, varav en årsunge. Första säkerställda häckningen på Tjörn enligt Artportalen!

Torsdagskvällarna 12 juli – 13 september guidade medlemmar i Fågelgruppen bland vadarna och andra fåglar i Breviks kile. Många sommargäster deltog och kunde njuta av den vackra naturen och de rastande arktiska vadarna. Totalt under de tio kvällarna 106 deltagare, varav 34 kvinnor.

Under året har 142 personer, av totalt 655 under alla år, rapporterat sina fågelfynd på Artportalen från Tjörns kommun. Detta resulterade i 219 arter. Totalt är nu 272 arter rapporterade i Tjörns kommun. Nilgås blev ny art under året, däremot ströks gulnäbbad lira då den inte kan skiljas i fält från den närstående scopoliliran.

Nilgås. Foto: Maria Johannesser

Gluttsnäppa. Foto Pia Österlund

Törnsångare. Foto: Maria Johannessen

Plangruppen

Under 2018 har plangruppen haft gruppmöten inför de ordinarie styrelsemötena och fortsatt arbeta med olika remisser från kommunen i plan- och byggfrågor, och med att bevaka olika andra kommunala frågor.

Plangruppen har yttrat sig över ett antal förhandsbesked som vi fått på remiss, det vill säga ansökningar om att få bygga utanför detaljplane-lagda områden. Flertalet av dessa har vi föreslagit avslag för. Skälen till dessa avslag har bland annat varit att bebyggelsen är spridd och/eller i närheten av stora naturvärden. Den spridda bebyggelsen är en återkommande anledning till föreningens avvisande inställning till förhandsbeskeden och de huvudsakliga invändningarna gäller svårigheter som finns med tillfredsställande vatten- och avloppslösningar (ökad risk för bidrag till övergödning), ökat behov av transporter, och därtill kopplade klimatproblem, och ibland förändrad landskapsbild.

TNF har även yttrat sig i detaljplaneärenden för Södra hamnen, Fridhem (Hövik 1:5) och Tångeröd 2:18 under året.

En bärande idé med plangruppens arbete har varit att påminna politiker och tjänstemän i kommunen om värdet i den natur och miljö som man säger sig vilja värna. Vi har därför tagit initiativ till att träffa chefer och handläggare inom samhällsplaneringssektorn under ett par år och bedömer att där finns ett uttalat intresse för fortsatt dialog. I dessa sammanhang har vi hävdats betydelsen av en ny översiktsplanering. En översiktsplan där god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människor och naturen i sin helhet blir avgörande för alla typer av åtgärder. På riktigt.

Ejder i hamnen, Skärhamn. Foto: Maria Johannessen

tjorn.naturskyddsforeningen.se

